

LIBERTATEA

Abonamentul: { „Libertatea” (4 pag.) 120 Lei pe an
 „Foaia Interes.” (4 pag.) 80 Lei pe an.
 Cel-care le abonează pe amândouă, le primeşte cu 150 Lei
 pe an, — 75 Lei pe jumătate de an, — 40 Lei pe 3 luni.

Foale pentru popor.

Apare JOIA

Director: Ioan Moţa.

Pentru străinătate: 300 Lei pe an, trimişi în bani
 ţării aceleia în preţ de 300 Lei, sau prin cec de bancă.

Redacţia şi Administraţia: Orăştie (jud. Hunedoara)

Cuvântul nostru place poporului ţăran

— GLAS DELA SATE —

Scritam în numărul trecut, că fiind vorba de marea „Bancă a Plugăriei”, zisă „Creditul Agricol”, guvernul nostru de azi ar trebui să cerce a face un lucru cu adevărat mare şi naţional, înfiinţând acea Bancă numai cu sprijinul mării dă Români ce locuim această ţară. Să ştim că aceea e banca noastră şi nu a unor prea puternici părtaşi străini. Că suntem noi destui Români cari înţelegem marele rost şi folos al acelei Bănci, şi cari am pune umărul la înfiinţarea ei! Ajutată de Stat, cu cât poate, de Cooperative, cu cât pot, de Băncile româneşti din ţară, cu cât pot, încolo marea de nenumăraţi proprietari de pământ ar ajuta şi ei, — şi am putea avea ceva adevărat naţional şi ţărănesc, plugăresc!

Dacă pe alte ţărâmurii parola „prin noi înşine” nu s’a putut îndeplini în măsura în care ar fi fost de dorit să se îndeplinească, — apoi acum odată, aci, la înfiinţarea „Băncii Plugăriei” — ea se putea şi se poate îndeplini!

Şi ce frumos i-ar şede guvernului nostru naţional-ţărănesc, să a-rate el, că poate face lucruri mari şi numai „prin noi înşine”!

Că gândul şi dorinţa noastră este cea plăcută sufletului ţărănesc, n-o dovedeşte şi următoarea scrisoare ce ne vine dela un ţăran, nici na de cei bogătaşi, ci dela unul sărăcut, care şi el se însufleteşte pentru Banca Plugăriei aşa cum noi am arătat că ar fi de dorit să se facă.

Iată scrisoarea:

Gottlob, 15 April 1929

Domnule Redactor,

Ca răspuns la publicarea Dvoastră din „Libertatea” No. 16, sub titlul „Creditul Agricol”, — eu zic, că bine ar face guvernul dacă ar înfiinţa numita Bancă numai cu bani din ţară, căci s’ar găsi destui acţionari.

Iaca eu, pe cât sunt de sărac, că trăiesc numai din lucrul palmelor mele, neavând nici casă unde să şed, şi totuşi aş cumpăra una sau două acţii dela Banca Plugăriei, căci aş avea nădejde, că, cu vremea prin un altfel de aşezământ, la care şi eu am ajutat cu o cărămiduţă, aş ajunge la un împrumut ieftin, care să mă ajute a veni la o stare mai bună, — căci mi s’o urât şi mie să fiu tot supusul Şvabului, să-i lucru

pe placul lui, pe plată puţină, cu care nici nu trăiesc, nici nu mor!...

Scris această scrisoare, nădăjduind că va ajunge la urechea stăpânitorilor, cari vor ţinea samă de dorinţa noastră, a celor de jos şi obijduiţi, şi vor împlini planul care să fie după inima noastră a poporului. Noi i-am ajutat pe dânsii la bine, să ne ajute şi ei pe noi să ajungem, prin o astfel de Bancă, la ceva mai bine...

Cu cinste şi cu doriri de spor:

T. Magdin.

E vrednică de luare aminte această voce venită din păturile cele mai de jos ale poporului, — dela palmaşii economiei de câmp.

Bietul om are dreptate. S’a săturat şi el a fi tot zilerul Şvabului, — în alte părţi a Ungurului, şi mai nou a Jidanului, — şi ar dori să se vadă şi el cu o falce de pământ al lui. Că atunci şi dacă mai lucrează şi la strein, dar tot ştie că are şi el bucăţica lui, care-i mai îndulceşte zilele, ştiindu-se stăpân pe ea.

Dar, va zice cineva, — cum crede acest palmaş sărac, că va căpăta un împrumut dela Banca cea mare a plugăriei, dacă el nu are nici o palmă de pământ, nici casă pe el? Cum? Prea bine! El va face târg cu cineva, care vzea să vândă, şi Banca îi va da un împrumut pe acel pământ, — va da adevărat banii la mână vânzătorului şi pământul cumpărat îi rămâne amanet (zalog) până ce-l va putea plăti cumpărătorul.

Chiar aci ar fi rostul cel frumos şi înalt al Băncii „Creditul Agricol”, ca pe Românul care are pământ, să-l ajute a-l lucra cât mai bine, pe cel ce nu are, să-l ajute a ajunge şi el la pământ!

Pentru aşa un scop mare, care Român nu va găsi în punga sa puţină a cumpăra o acţie două, — numai să ştim că acea Bancă e a noastră, a poporului plugar, nu a bancherilor streini, cari nici n’au văzut o sapă în viaţa lor, decum să ştie ce e lucrarea pământului. — Să fie ea fala noastră şi să dovedim lumii, care tare ne crede calici şi neputincioşi, că putem face lucruri mari şi — prin noi înşine!

PARLAMENTUL

e iarăşi adunat la Bucureşti. Se ia în desbatere Legea chiriiilor şi cea pentru definitivat învăţătorii. Iese la iveală că în ţară ne trebuie 80.000 de învăţători, şi n’a-

vem decât 40.000, dintre cari 8000 numai suplinitori.

Legile de mai mare însemnătate, n’au ajuns încă la desbatere.

Clujul întărit

prin slujbe înalte.

— A 2-a Capitală a ţării.

Di Dr. Emil Haţiegan, rectorul Universităţii din Cluj, Vicepreşedinte al Adunării Deputaţilor şi fruntaş al partidului naţional ţărănesc, a spus într-o vorbire a sa de sărbători, că după noua Lege Administrativă, care descarcă Bucureştii de multe din rosturile stăpânirii ţării ce prea s’au grămădit acolo, şi mai imparte şi drepturile şi datorinţele lui asupra altor oraşe din ţară (prin împărţirea ţării în „Provincii”). — Clujul se va ridica mult în însemnătatea sa. El va ajunge a fi o a 2-a Capitală a ţării, căci se va aşeza aci scaunul unui Ministeriu (Ministerul Ardealului) cu toate Cancelariile şi slujbaşii de cari are nevoie. — Adevărat Ministeriu, că azi nu e. Azi Ministrul Ardealului, ori al Bănatului ori al Basarabiei, al Bucovinei, e numai un titlu, după care cel ce l poartă ia plata de Ministru (vre-o 100.000 Lei pe lună, pe lângă plata sa de deputat sau senator), dar n’are Cancelaria sa deosebită, slujbaşii săi, nici chiar treabă nu prea are. Pe viitor se va face un adevărat Ministeriu la Cluj, şi în jurul lui câte un Directorat pentru fiecare Ministeriu, ca de aci să se conducă lucrările de tot felul a acestei părţi de ţară (Ardealul, Bănatul, Crişana). E cam aceea ce era Conziliul Dirigent pe vremuri. La Bucureşti numai se dă de ştire ce s’a făcut şi Bucureştii numai în treburile mai mari îşi va spune cuvântul său.

Prin aşezarea acestor înalte slujbe în Cluj, — cu multe cancelarii şi un rol însemnat de slujbaşi, — Clujul va fi ajutat mult în dezvoltarea şi românizarea lui. Şi pentru multă lume va fi mai bine, că îşi va putea isprăvi aci nevoia cutare, fără să trebuiască să alerge pân’ la Bucureşti.

N’am avea decât să ne bucurăm de acest lucru, căci copiii poporului nostru din Ardeal, din Bănat, din Crişana, vor încăpea în noile slujbe. Şi e de dorit o descărcare a rosturilor prea îngrămădite azi în Ministeriile din Bucureşti.

Un singur gând ne cam întuneacă bucuria: Dacă faci aşa cu Clujul, —

negresit că va trebui să faci la fel cu Chişinăul Basarabiei, cu Cernăuţul Bucovinei, cu Iaşul Moldovei, cu Craiova Munteniei, — şi asta e, cât a mai da ţării o armată de slujbaşi pe a 3-a cât cea de azi.

Se pot acestea fără îngreunarea noastră a plătitorilor de dări, cari şi azi abia le mai putem purta?

Se ușurează drumurile la Bucureşti pentru cei ce au drumuri pe acolo, — dar îngreunarea o să vie pe noi pe toţi, cari n’avem căi pe la Bucureşti...

Sărbările de 10 Mai

cari sunt şi sărbările Unirii Ardealului şi Bănatului cu România, — se fac pe picior mare şi vor dura 7 zile.

Ele se vor desfăşura cu mare paradă la Bucureşti, Iaşi, Cluj, încheindu-se la Alba-Iulia.

La Alba-Iulia vor avea loc în 14 Mai, unde se va deschide un nou Muzeu etnografic naţional. Cu acest prilej vestitele Coruri ţărăneşti din Bănat, toate în portul ţărănesc din partea locului de unde sunt, se vor întrece în cântări cu corurile de prin Ardeal.

Iar trupe de Căluşeri de pe Câmpie, de pe Târnave, de pe Mureş şi Arieş, — vor juca sprintene, fermecând pe privitori.

Trupele ce vor să iee parte, să se înştiinţeze de vreme la: „Direcţia Muzeului Etnografic” în Cluj (piaţa Mih. Viteazu, 19).

Românii americani la sărbări.

Guvernul a trimis pe d. Victor Filip să invite pe Românii americani să vie şi ei la sărbări.

Aceia au primit cu bucurie. Vor veni vre-o 500 de inşi, ca mare solie, cu steagurile Societăţilor lor. În 25 April se urcă pe vaporul „Paris”. Şi vapoarele şi Căile Ferate americane şi franceze li-au făcut scădere de preţuri, ca să poată veni.

Vin şi trimişii ziarelor româneşti din America.

Ei vor fi întâmpinaţi la intrarea în ţară de Ministrul Bănatului, d. Bocu, ca preşedinte al comitetului de organizare al sărbărilor.

Eureii.

Ştirea dată din America, nu ultă să spună că: Va veni şi o solie a Uniunii Eureilor americani, de fel din România. (Ii aduce Rosenthal, trimisul României ca sol al ţării în numele gazetăriei române!) Ei vor

veni să mulțumească guvernului pen-
marea libertate, de care face parte
Evreilor în țară, pe urma căreia pot
avea Consiliu comunist la Vulcan,
sol de presă evreu la America, și
celelalte și celelalte!

Aceasta va fi pata cea mare pe
strălucirea sărbătorilor dela Alba-Iulia,
cari trebuiau să fie numai ale noas-
tre, ale Românilor, că noi am ho-
tărât acolo alipirea la România și a
noastră acea bucurie o prăznuim. Ce
au Evreii să vie să ni-o spurce cu
ființa lor de față alături de noi?

— Un ziar din București vor-
bind de aceste sărbări, ține a ști că
ele cer cheltueli foarte mari, în a-
ceste zile de mari lipsuri în țară,
pe alocuirea de foamete chiar. —
Dar foile guvernului spun, că chel-
tuelile n'or fi chiar așa de mari,
cum le vestește acel ziar.

Asta-i cam așa.

DI I. Martalogu scrie în ziarul
„Patria” din Cluj, un articol (numă-
rul dela 13 April) în care vorbind
de înființarea „Creditului Agricol”
plănuț de guvern, spune un mare
adevăr, când scoate la iveală, că
numai acel Credit încă nu va ferici
de tot plugăria noastră. Dsa crede,
— și bine crede, — că afară de a-
ceest Credit (de mare folos negreșit)
mai e o mare lipsă: Școli de agri-
cultură (de lucrarea pământului după
știință). Să avem de zeci de ori mai
multe ca azi! De cele de jos pentru
țărani mai smulși, apoi și de cele
mai înalte (pentru ingineri și pro-
fesorii agricoli). Una fără alta nu e
mare ispravă.

„Oameni politici de seamă, —
spune d. sa, — își închipuesc, că
prin înființarea Așezământului națio-
nal de „Credit Agricol”, neajunsu-
rile țărânilor se pot socoti ca și
înlăturate și năcazul cu agricultura
(înglodată azi) ca deslegat.

„Prin împrumuturi mai ieftine se
vor îmbunătăți sarcinile agricultor-
lui, — dar nu și încurcătura agri-
colă! Plugarul nu va ști să folo-
sească în chip rodnic împrumuturile
ce le va primi, țăranul nu va ieși
din datorii, și rodul muncii lui va fi
înghițit de interese (cametele după
împrumuturi).

De aceea dsa cere, ca guvernul
să pregătească legi noi cari să îm-
brățișeze învățământul agricol (șco-
lile de plugărie) cât mai călduros,
— ca să ajungem a avea plugari
luminați, țintă pentru care atâta
am stăruit și scris și noi.

Că de unde nu, Creditul Agri-
col va fi o Bancă ce o să dea slujbe
la câteva sute de slujbași de bancă,
și o să atragă în legăturile sale ca
datornici pe sute de mii de plugari,
— ceea ce însă nu e destul pentru
a vedea agricultura înflorind și pre-
făcându-se în cel mai mare izvor de
câștig și pentru plugari, dar și pen-
tru stat, — mai mult ca toate pe-
troleurile și gazele metane!

Spre asta să ne conducă stăpâ-
nirile.

Ne deschid ei ochii!...

CÂND VA URMA

Curățirea grajdului lui Au-
gias, ce e azi Valea-Jiului?

Ci-ea nicăiri nu se răsună greu
greșelile ca în politică.

Și ni se vedește că e așa.

Pe când încheiam numărul tre-
cut, cetiam în unele foi din Bucu-
rești, că pe Valea-Jiului, fiind în co-
muna Vulcan alegere de Consiliu
comunal, s'ar fi ales un Consiliu cu-
rat comunist!... Și viitorul pri-
mar va fi un Comunist de cei
mai cu spume la gură.

Nu voiam să credem. — De a-
ceea, ca să nu dăm o știre greșită,
de care să ne fie rușine că am cre-
zut-o așa iute, — n'am dat știrea
la gazetă, așteptând desmințirea ei.

Durere, am așteptat și așteptăm
în zadar!

Știrea era prea adevărată!

Am primit îndată după tipărirea
foii, următoarea scrisoare dela un
vestitor al nostru, care ne spulberă
toată nădejdea. Iată scrisoarea:

D-le Redactor,

Una din cele mai însemnate ma-
gazii de bogăție naturală din Ro-
mânia, e Valea-Jiului (jud. Hu-
nedoarei) și pentru aceasta e, dela
sine înțeles, și un cuib de perciu-
nați primejdioși. Guvernul nostru de
azi, călăuzit de simțăminte democra-
tice și de popularitate, a ridicat sta-
rea de asediu așezată aci de trecu-
tul guvern. A făcut-o cu gând bun.
Dar în această Vale muncitorii, con-
duși de jidanii pe cari îi au în frunte,
în loc să se bucure de această li-
bertate, își bat joc de ea pe toate
căile.

De libertatea primită s'au folo-
sit streinii răi de cari e plină Va-
lea-Jiului, cari lucrează la submina-
rea statului, prin propoveduirea ne-
norocitelor învățături ale comu-
nismului.

Și, durere, această propoveduire
își arată hidoasele ei urmări.

În comuna Vulcan, comună cu
o populație de vre-o 15.000 locui-
tori, la alegerile comunale din 4 A-
prilie a reușit lista comunistă cu o
majoritate zdrobitoare, în asămănare
cu ce au câștigat celelalte liste. Lista
guvernului, deși susținută și de unii
socialiști și de o parte a unguirilor,
a întrunit numai 638 voturi, față de
950 ale comuniștilor.

O mică istorie a acestei alegeri:

Cu câteva luni înainte, fostul
consiliu comunal a fost silit să se
retragă, amenințat cu pietre și cio-
mege de stăpânii noi ai zilei.

În locul fostului consiliu a fost
numită o „Comisie interimară”, iar
acuma vom avea de primar pe co-
munistul Loy.

În fruntea partidului comunist
stau toți negustorii Evrei din loc.

Acești oameni au avut îndrăs-
neala să încerce să scoată drapelul
roșu pe primărie, și să strige „Jos
guvernul!” „Jos Regenta!”

Știți ce înseamnă asta, cetitori
români?

După 10 ani dela unirea cu țara
mamă, noi auzim strigându-se aici:
„Jos Regenta”, și „Nu este
Dumnezeu!”

Nu mai adaug dela mine nimic.
Faptele acestea grăesc prea limpede!

Trezise-vor conducătorii acestei
țări și acestui neam, din visul lor,
că pe aici totul e „bine”, și lua-vor
măsuri de a mătura această Vale
scumpă, de gângăniile puturoase ce
au stricat tot aerului ei și se nă-
zuesc să strice pe al întregii țări?
Jianul.

Strigătul fratelui nostru năcăjit,
e strigătul sufletelor noastre romă-
nești a tuturor!

Pe Valea-Jiului e răul Putreju-
nea sufletească sămănată cu isteți-
me și mare violență, de filii diavolu-
lui, de puhoiul de străini ce au nă-
vălit asupra acestui colț de pământ
al țării, pentru bogăția lui — prinde.

Și, arde-i-ar focul, de-ar fi ma-
car cinstiți, să mulțamească stăpâ-
nirii românești că-i suferă să sugă
mierea din bogatul fagure, — dar,
uite, că în același timp, ei lucrează
ca sobolii la stricarea sufletelor, la
pregătirea răsturnării bunelor rân-
dueli din țară!

Nu văd conducătorii noștri de
țară acest lucru? Și nu se cred da-
tori a lua măsuri pentru a ne apăra
pe noi, pe poporul românesc, de
toate nenorocirile ce acei mișei ni
le pregătesc?

Iaca urmarea primirii lor alătu-
rea de partidele noastre politice ro-
mânești.

Le-ai dat degetul cel mic și ei
îți mușcă mâna toată!

Noi mai nădăjdulim că guver-
nul își dă acum seama de reaua to-
vărășie ce a făcut, când în alegeri
și înainte de alegeri, i-a primit ală-
turi de sine pe acești păcătoși, cari
sub firma de „partid muncitoresc”,
„partid socialist”, iaca cum coveau
azima comunismului, pregătin-
du-ne și nouă, într'un viitor pe care
ei ni-l doresc cât mai aproape, —
soartea pe care o are nefericitul
popor din Rusia!...

De aceea noi strigăm de nou:

Guvernul, ori-care ar fi el, e da-
tor a lua neîntârziat în mâni măt-
roiul cel mare și să mătura grajdul
lui Augias care este astăzi Valea-
Jiului din punct de vedere al cură-
țeniei neamului nostru! — Să mă-
ture puternic și să arunce în vala-
rile tulburi ale Jiului gunoierul străin
și să ne dea aci aceea ce am avut:
țară românească, popor român
stăpân pe această Vale! Că de
unde nu, de aci va porni putreju-
nea care va cuprinde și alte hotare!

Ca o palidă mângăiere aflăm, că
guvernul s'ar fi hotărât a aplica mă-
suri mai aspre împotriva păcătoase-
lor porniri comuniste: La Timișoara
a hotărât să închidă cuiburile de
întruniri socialiste și să le oprească
ori-ce mișcare, ori-ce lucrare mai
departe.

Va face-o și pe Valea-Jiului.
Căci i-au deschis ochii tovarășii de
până ieri ai partidului național-ță-

rănesc, arătându-i ce înseamnă li-
vărășirea cu streinii. Și va vede
asta și mai departe, zi de zi,
căci în tot mai multe locuri,
pământului își ridică capul în a-
de „libertate largă” ce li-a pus
vernul în vedere și le a și dat.
cum las' de nu se știu accia fol-
de ea!

DIN BUCOVINA

— Și acum e așa? —

În o revistă ce urmărește stă-
politice din țară și din sfatul țării
(Cronica Politică și Parlamentară)
dina București, un domn din Bu-
covina, bun cunoscător al stărilor
aceia țară, arată că — nu-i nici ac-
bine, cum e pe la marele „Fond
ligional” al bisericii ortodoxe romă-
dina Bucovina.

După-ce arată că marea Fun-
țiune venită din sfintele danii
evlavioșilor Voevozi de pe vremea
(când Bucovina era trup din trup
Molodovei, până la răpirea ei
către lațoma vecină), — sub Au-
tria căzuse pe mâna tuturor tri-
șilor puterii dela Viena, deși unii
erau nici Români, nici ortodocși,
chiar nici creștini, — spune:

„Trist și dureros e faptul, că
după întoarcerea Bucovinei la Pa-
mamă, Fondul bisericesc nu a fo-
întrebuințat întru înaintarea ade-
ratelor trebuințe culturale, naționa-
și bisericești ale acestei provincii!

„Ci, — în timp ce câteva po-
soane (ajunse, cu ajutorul politice
de partid, tari și mari la Fond)
noată în belșug și se țin de-asupă
— în timp ce străduie de nea-
și lege, veniți de pe alte meleagu-
ajung în scurtă vreme la o stu-
materială (la bunăstare) din ca-
afară de bună, — în același timp
biserica noastră tânjește, e năpădi-
de tot felul de secte și nevoile
sunt lăsate în coadă!...”

Așa scrie d. Dr. G. Jeler
Aproape nu-ți vine să crezi ochii
că și azi străduie de neam și
lege, se pot încă apropia de ac-
Fond curat național și bisericesc!

Doamne, guvernele noastre de
București, nu au ochi pentru ast-
de lucruri?

LUDOVIC FRINT,

vladică ungar „luteran”, cult
rind toate porodițele potri-
nice bisericii românești!

Lucruri ciudate scot la iveală ve-
mile noastre.

În părțile Aradane și bănățe-
se află și un număr mic de Ungu-
de religia lutherană, de care
țin și Sașii din Ardeal. Era fire-
ca să se țină de un singur episco-
cu Sașii la un loc, fiind de aceea
confesiune, și singuri prea puțini pe-
tru o episcopie de sine. Au și fo-
până la o vreme cu Sașii, dar s'au
despărțit, că, deși au aceeași cre-
dință, îi desparte de o altă ne-
mul. Și, prin armare, dacă ne-
mul nu e unul, credința nu-i poa-
aduna sub un coperiș!

Bun.

Bunul, prea-bunul, dincolo de bunul Stat român, s'a învoit că, dară, ungurii lutherani din părțile aradane, să-și aibă *Episcopul lor deosebit*, cu 4 sfinți (asesori), deși abia are 20 de parohii cu 20 de preoți, — cât un slab, foarte slab protopopiat românesc!

Și-i dă Statul plată de Episcop și la cei 4 asesori, plăți de canonic...

Și acum să vedeți ce „mulțam” frumos spune Episcopul lor, un oarecare Ludvig Frint (ceva Șvab renegat):

Dorind el cât mai curând spargerea bisericii românești și stricăciunea ei, și cu ea a neamului care susține Țara Românească, cea care a rupt urechile și coarcele Ungariei și a Ungurilor, — vlădicul Frint unde numai vede un dușman al bisericii românești, îl ia în brațe, îl încuragiază și îl ajută cu cât poate, numai să crească și să se întărească acel vrășmaș al nostru.

O astfel de bună unealtă vede vlădicul Frint în baptiștii (poezii) din părțile Aradului (pe unde tot ei, Ungurii, li-au sămănat sămânța).

Acum iaca ce dovadă de credință către țară a dat vlădicul Frint:

În Arad s'a aruncat nițică sămânță de baptiști printre Români; și se află un număr neînsemnat de baptiști aci. Dar n'au nici casă de rugăciune, nici „Predicator”. Și așa li-a venit unul, Dzeu știe cine și de unde trimis, că-l cheamă, mă rog, „L. Sesonov...” Acesta dorea să fie așezat în capul baptiștilor aradani cu oarecare paradă. Îi trebuia o biserică ceva.

Îndată vlădicul Frint a îmbrățișat pe Predicatorul cu nume rusesc ori bulgăresc, și i-a pus la îndemână biserica sa! Deși știe că poezii asmută împotriva bisericii, atât a celei românești, cât și a celei ungurești, a toate bisericile creștine cunoscute. Așadar a luat șarpele în sân, dar numai după-ce i-a spus, că pe el nu o să-l muște, el o să muște numai singul sfintei biserici române, ca dela ea să rupă pe cei mai puțini înțelegători dintre Români...

Și i-a poftit să-și țină sărbătoarea în biserica lui. Și a vorbit noul predicator, și a vorbit predicatorul Ungureanu, și huleau sfânta cruce și pe cei rămași la vechea dreaptă credință.

Acum vedeți Dvoastre bunătate de Vlădic ungur luteran: Cu Sa și, creștini buni, pacinici, oameni de omenie, și cari nu sapă pe sub bisericile celelalte creștine, renegatul Frint n'a vrut să stea sub un acoperiș, deși e de o lege cu ei, numai sângele, neamul, îi desparte.

Cu baptiștii români însă, poate sta sub un coperiș, deși de aceștia îl desparte și credința și sângele, neamul însă știind că aceștia sunt niște soboli de nimic, cari sapă pe sub biserica română din care au dezertat cu inimi negre, — cu aceștia Frint stă de vorbă, îi încuragiază, le pune biserica sa la îndemână!

Apoi Dzeu să ne ierte. Frint nu-i

prost că mănă pâne dela statul român și nu-i vinovat că ni-i dușman și-i rău, că așa l'a făcut mama lui și inima lui de renegat, —

Dar proști suntem noi Românii și conducerile statului nostru, că după o astfel de dovadă de dușmănie a unui Episcop cu 20 de parohii, care nici de un protopiat nu face, — *îi dăm plată de Episcop* și-i dăm și 4 sfinți, pe puna țării noastre românești!

Dacă nici aceasta nu e cuvânt și îndemn de a-i trage plata dela Stat, — apoi suntem orbi și — atâta vrednicim.

Pr. Sf. Sa Episcopul Grigore al Aradului, ar trebui să deschidă ochii celor de sus asupra acestei uriciuni.

NOUTAȚI

CONCERTUL ce se dă Sâmbătă în 20 April în sala dela „Central” de către d. Ioan Damian, fost cântăreț la Opera Regală din Berlin aproape 30 de ani, și d-na Alice Dămian, cântăreață dela aceeași Operă, — va avea următorul

Program:

1. Ave Maria, Gounod. — Alt.
2. Cruce albă de mesteacăn, Fric. Bariton.
3. Arien an die Furien a. d. Oper „Orpheus” von Gluck. — Alt.
4. Doină: Vai de mine cum m'aș duce. G. Șorban. — Bariton.
5. Die Henne, Schubert. — Alt.
6. Sunt vântător, din opera „O noapte în Granada”, Kreutzer. — Bariton.
7. Wlegentied, von Rennes. — Alt.
8. Româncuță floare dalbă, G. Șorban. — Bariton. Știi tu mândră ce ți-am spus, G. Dima — Bariton.
9. Pe sub flori mă legănat, Brediceanu. — Alt.
10. Das F dulein an der Himmels-tür, R. Gené — Bariton.

P A U S A

1. Cu trupul lui Christos, Priceasna Paștilor, G. Dima. — Bariton, Solo, cu Cor.
2. Gebet, Fluch u. Cavatine de „Fides” a. d. Oper „Der Prophet”. Meyerbeer. — Alt.
3. Ciobanul, G. Dima. — Bariton.
4. Aria des Tancred a. d. Oper „Tancred”, Rossini. — Alt.
5. Doină națională, E. Popescu. — Bariton.
6. Der letzte Gruss, Levy. — Bariton.
7. A fost odată un rege, Rubinstein. — Alt.
8. Ballade a. d. Oper „Die Afrikanerin”, Meyerbeer. — Bariton.
9. Arlette der Irmentrant a. d. Oper „Der Waffenschmied”, Lortzing. — Alt.
10. Mândrită dela munte, Stefănescu. — Bariton.

Se atrage luarea aminte a publicului asupra acestui Concert, la care se va auzi întâia-ori strălucita compoziție muzicală alui G. Dima „Cu trupul lui Christos”... anume compusă înainte cu vre-o 30 de ani, pentru vocea de puternic bariton alui Ioan Damian, pe care îl avea în corul său la Sibiu, — de unde a plecat și a ajuns apoi Cântăreț la Opera de Curte din Berlin. E o cântare religioasă măreață, ce va fi cântată acompaniată de Corul Reuniunii de muzică din loc, sub conducerea dlui diriginte N. Prația. Ocazie poate unică de a fi ascultată și gustată.

MATINEELE organizate de Societatea Femeilor Române din loc,

sunt fericite prilejuri de înălțare sufletească.

Cel de al 3-lea a avut loc Duminică în 13 April după masa, în sala dela „Central”. Corul de elevi și eleve a dlui Prof. Prația a deschis matineul prin o plăcută cântare, după care a urmat Conferința dlui N. Colan, Rectorul Facultății teologice din Sibiu, — despre înfrîurirea reformatoare a creștinismului asupra vieții omenimii, chiar asupra legiilor și formelor de stăpânire a statelor, — pe cari le-a preschimbă nu prin revoluție furioasă cu țărme, ci încet, prin arma bunății învățăturilor sale cuceritoare de inimi. — Un elev a declamat, unul a cântat cu acompaniament de cor și armoniu, dna Iarca a declamat o drăguță și simțită poezie, — și corul a încheiat prin o cântare patriotică însuflețită.

— Al 4-lea Matineu are loc Duminică viitoare, la ora 4 d. a. cu următoru Program: Ingerul a strigat, cor condus de dl Prația, Conferință. Recitare — Punct de cor cu solo. Doină cântată de d-na M. Linerth acomp. de d-șoara Ileana Dobo. Patria Rândunelelor, cor de fete cu acomp. de orchesteră. — Banul Măracine, dans național.

Dr. LEONIDA POPP, medic radiolog la Galați, a fost ales membru în Comitetul de onoare („Comité d'honneur”) al Societății „Fédération Internationale Electro Radiotherapie”, din Paris, — Comitet în care sunt aleși numai acei Doctori, din ori-ce țară, cari au contribuit efectiv la înaintarea și dezvoltarea Electro Radiotherapiei.

Cel ce vrea, mult izbutește. Părintele Iordan Carcubăta din Budila (Jud. Brașov), și-a pus, cu ani de zile înainte, în gând să facă acolo o „Casă Națională”, ca loc de cumințe și folositoare întrunire a tineretului ieșit dela școală, și, după stăruințe bune, având în păstorie un popor bun și primitor de îndemnuri bune, a reușit anul trecut a vedea dată folosinței visata „Casă Națională”, o casă foarte frumoasă, cu 6 odăi (camere), între cari una slujind de Sală de întruniri, de petreceri, de ospete, — e de 15 m. lungă și 10 m. largă, așadar o sală foarte încăpătoare.

Aci iubitorii de cetiri bune din comună, au o frumoasă Bibliotecă cu numeroase cărți, au gazete de citit, — au un bun izvor de luminare.

Fie pomenit lucrul, spre lauda tuturor celor ce au pus umărul, au ostent, și au jertfit, ascultând de bunul lor povățuitor, părintele.

RĂSCUMPĂRARE. Dl Gheorghe Tămaș, profesor la Liceul „A. Vlaicu” din Loc, și-a răscumpărat felicitările de ziua onomastică, dăruind suma de 500 Lei pentru ajutorarea elevilor sărace dela școala primară de fete a Statului.

Direcțiunea școlii îi exprimă călduroase mulțumiri, dorindu-i mulți fericți ani.

BINE LE FACE! Seriam într'un număr de mai nainte, că la Cernăuți s'au aflat mari volnicii săvârșite sub Administratorul Financiar de mai nainte, Serafin, — care în timpul din urmă se mutase, tot ca Administrator financiar, la Deva.

Acum se vestește că și acest domn Serafin, și Inspectorul General de Finanțe din Cernăuți, cu care se vede că era înțeles, au fost suspendați (înlăturați) din slujbele lor, dovădindu-se grele volnicii și răutăți pe urma lor în slujba de acolo.

De asemenea a fost înlăturat din slujba sa înaltă și Secretarul General din Ministerul de Finanțe, Simionescu, care a știut de înșelăciunile cu dările dela Târgu Mureș și le-a tăcut și le-a coperit, — el știe de ce. Dar acum își plătește necredința către slujba sa.

Bine face guvernul dacă dă din greu peste ghiara slujbașilor prinși cu răutăți, și oricine, cu cât sunt mai sus puși, cu atât să li se des mai aspru peste cap, — că... dela cap e povestea cu peștele!

CONVOCARE. Adunarea protopopească anuală a protopopiatului ort. român Orăștie, este convocată pe ziua de 20 Aprilie 1929 ora 10 a. m. și s'a trimis fiecărei membru ales, la adresa oficiului parohial respectiv pentru înmanare, cu programul chestiunilor ce vor fi la ordinea zilei, în conformitate cu Legea și statutul pentru organizarea bisericii ort. rom.

La orele 9¹/₂, va premerge rugăciunea, chemarea Duhului sf. în biserică protopopească din localitate. Adunarea se va ține în cancelaria protopopiatului. V. DOMȘA, ppop.

Vapor scufundat cu toți oamenii de pe el. Vaporul rus „Una” aflându-se pe Marea Adriatică în apropiere de insula „Pago”, s'a izbit cu pânțele de o stâncă submarină (sub apă nevăzută), care i-a făcut o spărtură mare în pântec. Apa a dat năvală în vapor prin spărtură și în câteva minute el s'a scufundat cu toți cei 37 de oameni ce se aflau pe el — fără a i fi putut alunga cineva în ajutor. Oamenii de pe țarm au văzut toată nenorocirea, dar n'aveau cum li ajuta!

SOCIETĂȚILE DE GAZ METAN DELA TURDA, RUINATE. În Turda s'a înființat o „Societate a orașului pentru „gaz metan” (din pământ), care să înzestreze orașul cu gaz adus dela izvoarele lui de pe la Șarmășel, și altă Societate pentru „instalarea” lui, adică pentru punerea țevilor prin case și a celor de lipsă ca să ajungi a-l avea. Una cu capital (bani de părtășie) de 8 milioane, a dona cu 2 milioane.

De vre-o 2 ani societățile le-a mers așa de rău, că azi ele sunt cu totul ruinate. În 1927 societatea cea mare, în loc de câștig, a avut pierdere de 450.000 Lei, iar în anul trecut pierderea a crescut la 4 milioane și 673 de mii! Așa că societatea e — nimicită. Cea de a doua a avut în 1927 încă câștig de vre-o jumătate de milion, iar în anul trecut pierdere de 185.000.

La Cinema „ASTRA”, din Loc, rulează Joi seara amuzantă revistă producție renumitei case Paramount: „Cele 10 porunci ale fetei din balet”, cu participarea renumitelor artiști E. Ralston și Neli Hamilton, iar Duminică d. m. și seara spiritul și indiscretul film „Garsoniera băieților”, senzaționala producție a casei Ufa.

SCRISORI

Galați, Martie, 1929.

Di Corneliu Z. Codreanu la noi.

Duminecă 17 Martie, a. c., conducătorul „Legiunei Arhanghelul Mihail” a fost la Galați, chemat de credincioșii de aici ai Legiunii. Dimineața dsa a cercetat „Frăția de Cruce” Dunărea, Cetățuia Iulia B. P. Hăjdău și Cuibul de domnișoare „Despina Doamna”.

A fost primit după rânduiala din această Legiune, în chip ostășesc. A salutat grupările de aici, în numele Legiunii și a Frățiilor de Cruce din țară. A scos la iveală pe fratele „Lau”, spunându-i că l va cita pe ordin de zi pentru purtarea sa cu adevărat de mușchetar și luptător pentru Legiune. A ținut să arate vredniciile „Cetățuiei”, urând „Culbului” de curând format, roade frumoase.

Apoi a avut loc o întrecere voinească pentru frăție, iar domnișoarele au făcut tir.

În mijlocul naturii, pătrunși de spiritul disciplinei și al ordinii, tinerii mușchetari au căutat s'arate conducătorului lor, că sunt gata de luptă, gata de a împărți cu el moartea sau gloria.

După cântarea Imnului Legiunii și al Frăției, dl Codreanu și-a luat rămas bun, salutată fratește și ostășește de cei de față.

La ora 3½ d. a. a avut loc o consfătuire la unul din Legionari, unde într-o pornire caldă și însuflețită, s'a chibzuit asupra felului de luptă viitoare a Legiunii și s'au dat îndrumări.

La ora 9 seara a avut loc sărbătoarea punerii legământului de Legionar a unora din frații de cruce, cari nu-l puseseră.

Ea s'a deschis după obiceiul Fr. de Cruce „Dunărea”, prin reamintirea jurământului: „jur că nu voi trăda nici odată interesul frăției și al Legiunii”.

Căpitanul frăției ia jurământul de frate unuia din frații noi, ce trebuia să devină Legionar.

Cu mâna stângă pe drapel frăției și cu dreapta întinsă, cuvintele jurământului cad sărbătorește în liniștea adunării, ridicată în picioare.

Se dă apoi cuvântul întâiului Legionar al Frăției, care dă dnului Codreanu, ca mai mare și peste Frății, medalia „Cavalerii Crucei”, cu care se răsplătește vrednicia fraților „Dunărei”. În cuvinte scurte arată bucuria zilei de azi, când cel mai mare dintre inimoșii acestor grupări luptătoare, se găsește în mijlocul ostașilor săi dela Galați.

Apoi Căpitanul Fr. de Cruce „Dunărea” predă dlui Corneliu Codreanu două perne lucrute de o doamnă membră de onoare a Frăției.

Se cântă imnul Legiunii și al Frăției.

Urmează sfântul legământ al Legiunii. Fiecare nou legionar, spune legământul, iar atunci când dl Corneliu îi dă săcușorul cu țărână sfântă, fiecare îngenunchiază. Toți legionarii sunt mișcați și au îngenunchiat. Un legionar cântă rugăciunea „Frăției” Dunărea. Sfârșitul rugăciunii scoate un suspin de ușurare din pieptul tuturor: încă un grup de legionari gata de jertfă. — Dl Codreanu își arată mulțumirea sa personală pentru frumoasa primire și frumoasa muncă pe care o întrevăde la Frăție.

Se adresează legionarilor, arătându-le că de acum sunt ai Legiunii și toți vor trebui să asculte de glasul lui. Răspunde Căpitanul Fr. de Cruce, acum Legionar. La urmă la cuvânt președinta „Cetățuiei”.

Ședința se închide după înțonarea imnului cu multă însuflețire.

O doamnă membră de onoare a frăției, urează Conducătorului Legiunii să ajungă ca numele Legiunii și a lui, să fie pomenite cu drag în istoria acestei țări, supusă la atâtea ispite și prădăciuni.

Legionar Mihail.

CUM A UMBLAT

o scrisoare trimisă dela Târgu Mureș la Orăștie, prin Sârbia și de acolo a venit la noi.

Umblând cu așa de multe scrisori și gazete, la postă se întâmplă adeseori încurcături mari, fără voia și fără vina slujbașilor ce umblă cu ele. O carte postală sau o scrisoare, ce are de mers poate numai aci în vecini, cade între foile unei gazete ce merge la marginea țării ori chiar în altă țară. N'o bagă nimeni de seamă, până ce ajunge și ea acolo unde nu era chemată.

Nouă ni-a trimis un cetitor, Ion Husari, o scrisoare din Târgu Mureș pe la 1 Martie. Nu știm prin ce împrejurări ea a ajuns oblu'n Sîrbia, unde slujbașii au început a căuta după comuna Orăștie, ce era scrisă pe adresă. Și — au aflat-o la ei! Au și ei un orașel cu numele Orăștie. Au îndrumat-o acolo. Dar cei de acolo nu aflau: Redacția și administrația „Libertatea”. Și atunci aceia au scris pe plic: Rumun, — să vie în România, că se va găsi aici. Și ne-a venit cu vre-o lună de zile mai târziu.

Acum iaca ce ne supără pe noi: Noi credeam că numele orașului nostru, e nume românesc, făcut din cuvântul oraș. Pe aici lumea de pe sate mai zice și azi: Mă duc la oraș. Și de aci se va fi făcut Orăștie. Acum vedem că și aceasta numire e slavă. Iaca își are soața în Sîrbia... Tot așa cum sunt slave așa de multe din numirile de pe aici: Pricaz, Deva, Brănișca, și altele...

No. G. II. 1725/929.

Publicațiune de licitație.

Subsemnatul aduce la cunoștință publică că lucrările armatoare ș. a., aranjamentului mă elerie, care constă din țărăbă etc., care s'au sechestrat în orașul Orăștie în favorul armatorului Bota Vasile I. G. repr. prin Dr. I Radu, contra armatului dom. în Orăștie, pentru încasarea capitalului de 6000 Lei și acc. se vor vinde prin licitație publică.

Pentru efectuarea licitației se fixează termen pe 22 Aprilie anul 1929, la orele 3 d. m., în orașul Orăștie; lucrările susamintite vor fi vândute în caz necesar și sub prețului de strigare. Orăștie, la 29 Martie 1929

KOSZTACZKY

(1697) 1—1 delegat judecătoresc.

A apărut și s'a pus în vânzare „NANA ZAMFIRA”, îndrumări din economia casnică și grădinară cu 20 ilustrații în text, de prof. D. COMȘA.

Prețul unui exemplar broșat este 30 Lei, având a trimite prețul de mai înainte sau cu ramburs, cum și 3 Lei porto poștal. Librarilor se acordă 20% rabat.

Cererile adresate autorului: prof. D. COMȘA în SIBIU, se împlinesc îndată. (169) 2—2

Cu onoare aduc la cunoștință P. T., că mi-am îmbogățit **Albumul meu de modele**, cu cele mai noi și moderne mostre, astfel, că, sunt în plăcuta situație, ca fără nici o concurență, cu prețuri moderate, muncă solidă și serviciu ireproșabil — să stau la dispoziția onor Public.

Prețuri în această branșă, orice fel de lucru, ca vopsit de camere, b serie, ferestre, și orice fel de mobile în natura lemnului.

Atelier pentru **lustruire de automobile** cu Du Pont „Duco” american, în str. M. Viteazul Nr. 1. (Autogarageul „Mercur”).

Recomandându-mă în prețioasă atențiune a onor. Public, sunt cu deosebită stimă:

C. KÖNIG

m. zugrăvitor Orăștie.

(1686) 2—3

NUMERE DE PROBĂ

fără plată, trimitem tuturor cari ne cer, dându-ne adresa lor. Le trimitem foile de pe o lună de zile: unu sau doi numeri din cei din urmă și doi dela cerere 'ncolo. 2—0

Casă de vânzare

No. 53 str. M. Viteazul din Orăștie, e de vânzare din mână liberă. (1696) 1—2

Mașină de treerat

completă, mână cu motor de benzină, de 8—10 H. P. în stare bună, batoră M. A. V. 800 mm. e de vânzare. Adresa în Orăștie str. M. Viteazul 62 la

(1695) 1—2 IOAN VLAD

Instiințare.

Se aduce la cunoștință armatorilor, că în ziua de 5 Mai a. c. oarec 10 dimineața, se va ține în cancelaria oficiului Poștal din Orăștie licitație publică pentru aprovizionarea oficiului cu cantitatea de 80 m³ (20 stânjeni) lemne de foc necesare pentru iarna 1929—1930.

Cei ce doresc a lua parte la această licitație sunt rugați a trece pe la oficiul poștal pentru a lua cunoștință din timp de caștul de sarcini.

Ofertele se vor prezenta închise în plicuri în ziua și la ora mai sus indicată, comisiunii care va ține licitația. — Oferanții vor prezenta și recipisa percepției de depunerea garanției de 5%, asupra sumei cu care oferă cantitatea de 20 stânjeni lemne de foc.

(169) 1—1

Diriginte:

M Zaharescu

Bolnavii de PLĂMANI

astmatici bolnavi de pept

scrofuleși anemici

săraci de sânge slăbiți

să meargă mult dorită ușurare a suferințelor lor prin

Siropul VERTEȘ

4 sticle 540 Lei prin ramburs.

Spese poștale și ambalaj în regie proprie.

Farmacia la „VULTURUL ALB”

Nr. 33, Lugoj Banat.

Mașina de treerat

system Wchterle, 700 mm. cu lărgă leble motor de benzină 6—8 H. P. în stare bună, e de vânzare.

Ion Filimon I Petru

(1690) 1—2 Vinerea (p. Cugir).

Instalație de lăptărie,

noastră, completă, întrebuințată numai 1 lună. Separator nou. Alif Laval 600 litri pe oră — e de vânzare.

W S Martalogu

(1695) 1—2 Băile Herculane (Bănat)

O grădină cu pomi:

prun, meri și peri, toți roditori și la loc bun, în centru Orăștie, strada Eroilor, se vinde din mână liberă adresa: Rest. „Pomul Verde” Albalușia, — sau la:

Ilie Miha

(1682) 1—2 Orăștie, Str. V Alexandril, 10

Cautam pacurar

care să păzească oile din comuna Mărtinești la pășunatul lor la munte. — Să aducă Certificat dela comuna lui, că ce avere are. — fiindcă la și răspundere pentru animalele încredințate lui. Să scrie sau să vie, la:

Primăria comunei

(1694) 1—2 Mărtinești (lângă Orăștie)

Mașina de treerat.

800 m. m. puțin folosită cu motor de benzină de 10 puteri, foarte ușor de purtat se vinde din mână liberă din cauza tovarășiei.

A se adresa:

Petrești,

(Petrifălău, p. Sebeș-Alba)

Strada Morii No. 404

Scărmanatoare de lână

cu lup scărmanător, mânăte cu roate dela moară. — în stare bună. Se vând pentru că subscrisul sunt singur și nu mă pot ocupa de ele. — Se pot vedea în lucrare.

George Nica Voisana

(1680) 1—3 Plan-de-sus, p. Sebeș (Alba)

Atelier de vânzare.

Atelier de ferărie, complet, e de vânzare din mână liberă în Orăștie, str. M. Viteazul (Drumul Țării), No. 62. (1696) 1—3